

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

असाधारण भाग पाच

वर्ष २, अंक २६ (३)]

बुधवार, डिसेंबर १४, २०१६/अग्रहायण २३, शके १९३८

[पृष्ठे ५, किंमत : रुपये २६.००

असाधारण क्रमांक ५७

प्राधिकृत प्रकाशन

महाराष्ट्र विधानसभेत व महाराष्ट्र विधानपरिषदेत सादर केलेली विधेयके

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

महाराष्ट्र विधानसभेत दिनांक १४ डिसेंबर, २०१६ रोजी पुरःस्थापित करण्यात आलेले खालील विधेयक, महाराष्ट्र विधानसभा नियम ११६ अन्वये प्रसिध्द करण्यात येत आहे :-

L. A. BILL No. LVI OF 2016.

A BILL

FURTHER TO AMEND THE MAHARASHTRA (URBAN AREAS)
PROTECTION AND PRESERVATION OF TREES ACT, 1975.

सन २०१६ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ५६ .

महाराष्ट्र (नागरी क्षेत्रे) झाडांचे संरक्षण व जतन अधिनियम, १९७५ यात आणखी
सुधारणा करण्यासाठी विधेयक.

१९७५ चा
महा. ४४.

ज्याअर्थी, यात यापुढे दिलेल्या प्रयोजनांसाठी, महाराष्ट्र (नागरी क्षेत्रे) झाडांचे संरक्षण व जतन अधिनियम, १९७५ यात आणखी सुधारणा करणे इष्ट आहे ; त्याअर्थी, भारतीय गणराज्याच्या सदुसष्टाव्या वर्षी, याद्वारे, पुढील अधिनियम करण्यात येत आहे :-

१. (१) या अधिनियमास, महाराष्ट्र (नागरी क्षेत्रे) झाडांचे संरक्षण व जतन (सुधारणा) संक्षिप्त नाव व अधिनियम, २०१६, असे म्हणावे. प्रारंभ.

(२) तो, राज्य शासन, राजपत्रातील अधिसूचनेद्वारे नियत करील अशा दिनांकास अंमलात येईल.

सन १९७५ चा
महाराष्ट्र अधिनियम
क्रमांक ४४ याच्या
कलम ४ ची
सुधारणा.

२. महाराष्ट्र (नागरी क्षेत्रे) झाडांचे संरक्षण व जतन अधिनियम, १९७५ (यात यापुढे ज्याचा निर्देश “मुख्य अधिनियम” असा करण्यात आला आहे) याच्या कलम ४ मधील, पोट-कलम (१) मध्ये,—

१९७५ चा
महा. ४४.

(क) “प्रत्येक महिन्यात” या मजकुराऐवजी, “प्रत्येक पंधरवाड्यात” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल;

(ख) “पंचेचाळीस दिवसांचा” या मजकुराऐवजी, “ एकवीस दिवसांचा ” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल.

सन १९७५ चा
महाराष्ट्र अधिनियम
क्रमांक ४४ याच्या
कलम ८ ची
सुधारणा.

३. मुख्य अधिनियमाच्या कलम ८ मध्ये,—

(क) पोट-कलम (२) मधील, “वृक्ष प्राधिकरणाकडे” या मजकुराऐवजी, “वृक्ष अधिका-याकडे” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल;

(ख) पोट-कलम (३) मधील,

(एक) खंड (अ) ऐवजी, पुढील खंड दाखल करण्यात येतील:-

(अ) असा अर्ज मिळाल्यावर, वृक्ष अधिकारी,—

(एक) किमान एका स्थानिक वृत्तपत्रामध्ये जाहिरात देऊन जाहीर नोटीस देईल;

(दोन) तोडावयाच्या झाडांच्या ठळक भागावर अशी नोटीस चिकटवील;

(तीन) झाडाचे व्यक्तिशः निरीक्षण करील; आणि

(चार) चौकशी करील.

वृक्ष अधिकारी, सात दिवसांपेक्षा कमी नसेल इतक्या दिवसांचा, हरकती व सूचना सादर करण्याचा कालावधी संपल्यानंतर, प्राप्त झालेल्या हरकती व सूचना, कोणत्याही असल्यास, त्यांसह आपला अहवाल, वृक्ष प्राधिकरणाला किंवा, यथास्थिति, पोट-कलम (६) मध्ये नमूद केलेल्या अधिका-याला सादर करील;

परंतु, वृक्ष अधिकारी, अर्ज प्राप्त झाल्याच्या दिनांकापासून बारा दिवसांच्या कालावधीच्या आत आपला अहवाल सादर करील :

परंतु आणखी असे की, अर्जदाराने वृक्ष अधिका-याकडून अहवाल सादर करण्याच्या आवश्यकतेसाठी पर्याप्त ठरेल अशा नागरी स्थानिक प्राधिकरणाने विकसित केलेल्या माहिती तंत्रज्ञान सहाय्यभूत यंत्रणेचा वापर करून, तोडावयाच्या झाडांच्या प्रतिमा व तपशील सादर केल्यास, वृक्ष अधिका-याने झाडाचे प्रत्यक्ष निरीक्षण करणे आवश्यक नसेल :

परंतु तसेच, जर वृक्ष प्राधिकरणाच्या किंवा, यथास्थिति अधिका-याच्या मते, ते झाड मेलेले असेल किंवा त्यावर रोग पडला असेल किंवा वादळा-याने झाड पडले असेल तर, किंवा त्यामुळे जीवितास किंवा मालमत्तेस धोका असल्यास, किंवा त्यामुळे वाहतुकीस अडथळा होत असल्यास तर, अशी परवानगी नाकारणार नाही; आणि अशा परवानगीविरुद्ध कोणताही आक्षेप घेण्यात आलेला असेल तर, ती बाब पुनर्विचारासाठी वृक्ष प्राधिकरणासमोर किंवा अधिका-यासमोर मांडण्यात येईल आणि जिने आक्षेप घेतला असेल अशा व्यक्तीला तिचे म्हणणे मांडण्याची संधी दिल्यानंतर, दोन आठवड्यांच्या आत त्यावर निर्णय घेण्यात येईल.

(अ-१) पोट-कलम (६) मध्ये निर्दिष्ट केलेला अधिकारी किंवा, यथास्थिति, वृक्ष प्राधिकरण, अर्ज प्राप्त झाल्याच्या दिनांकापासून पंचेचाळीस दिवसांच्या कालावधीच्या आत सशर्त किंवा विनाशर्त परवानगी देईल किंवा ती नाकारील.”;

(दोन) खंड (ब) मध्ये, “सहा महिन्यातून” या मजकुराऐवजी, “तीन महिन्यातून” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल;

(ग) पोट-कलम (४) मध्ये,—

(एक) “आपला निर्णय अर्जदारास कळविण्यात कसूर केली तर” या मजकुराअगोदर “पोट-कलम (५) च्या तरतुदींना अधीन राहून,” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल;

(दोन) “साठ दिवसांच्या” या मजकुराऐवजी, “पंचेचाळीस दिवसांच्या” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल;

(घ) पोट-कलम (५) ऐवजी, पुढील पोट-कलम दाखल करण्यात येईल :—

“(५) एखादे झाड तोडण्यास परवानगी देण्यात आली असेल किंवा पोट-कलम (४) अन्वये परवानगी देण्यात आल्याचे मानण्यात आले असेल त्याबाबतीत, अर्जदार, त्याच जातीची किंवा इतर योग्य त्या स्थानिक जातीची झाडे, त्याच ठिकाणी किंवा आवश्यक असल्यास, प्राधिकरण ठरवून देईल अशा अन्य योग्य त्या जागी त्या झाडांच्या दुप्पट संख्येइतकी झाडे लावील. अशा अन्य योग्य ठिकाणासह त्याच जागेवर किंवा इतर अन्य योग्य ठिकाणी लावावयाची झाडांची संख्या, प्राधिकरणाने द्यावयाच्या परवानगीमध्ये नमूद करण्यात येईल. झाडे तोडण्यात आल्याच्या दिनांकापासून पंधरा दिवसांच्या आत किंवा याबाबत वृक्ष अधिकारी परवानगी देईल अशा वाढीव मुदतीच्या आत झाडे लावण्यात येतील:

परंतु, देण्यात आलेली अशी वाढीव मुदत पंधरा दिवसांपेक्षा अधिक असणार नाही.”;

(ड) पोट-कलम (५) नंतर, पुढील पोट-कलम दाखल करण्यात येईल:—

“(६) या अधिनियमात काहीही अंतर्भूत असले तरी, तोडावयाचे प्रस्तावित केलेल्या झाडांची संख्या पंचवीस किंवा त्यापेक्षा कमी असल्यास, अशा प्रकरणांमध्ये, वृक्ष प्राधिकरणाची सर्व कार्ये व अधिकार हे, महानगरपालिका आयुक्त किंवा नगर परिषदेचा मुख्य अधिकारी, किंवा, यथास्थिति, प्राधिकरणाचा मुख्य कार्यकारी अधिकारी वापरील.”.

४. मुख्य अधिनियमाच्या कलम १० मधील, पोट-कलम (१) मध्ये, “जातीचे एक किंवा अधिक झाडे” या मजकुराऐवजी, “जातीची दुप्पट संख्येइतकी झाडे” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल.

सन १९७५ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ४४ याच्या कलम १० ची सुधारणा.

उद्देश व कारणे यांचे निवेदन.

महाराष्ट्र (नागरी क्षेत्रे) झाडांचे संरक्षण व जतन अधिनियम, १९७५ याच्या कलम ३ मध्ये प्रत्येक स्थानिक प्राधिकरणाने त्याच्या अधिकारितेतील क्षेत्रात वृक्ष प्राधिकरण घटित करण्याबाबत तरतूद केली आहे. अशा वृक्ष प्राधिकरणाने उक्त अधिनियमाच्या तरतुदींना अनुसरून आपली कर्तव्ये पार पाडणे आवश्यक आहे. तथापि, प्रशासनिक कारणांमुळे किंवा अन्य कारणांमुळे, महानगरपालिकांच्या आणि नगरपरिषदांच्या क्षेत्रामध्ये विशेषेकरून वृक्ष प्राधिकरण घटित करण्यास विलंब होतो. किंवा घटित करण्यात आले असेल तरी कोणत्या तरी कारणांमुळे ते कार्य करणे शक्य होत नाही असे अनुभवास आले आहे.

२. “उद्योग व्यवसायात सुलभता” आणण्याचे केंद्र सरकारचे धोरण लक्षात घेता, उक्त अधिनियमात योग्य त्या सुधारणा करणे इष्ट वाटते, जेणेकरून, त्यामुळे विकासविषयक परवानगी संबंधात शीघ्रतेने निर्णय घेणे सुकर होईल.

३. प्रस्तावित सुधारणांची ठळक वैशिष्ट्ये पुढीलप्रमाणे आहेत :—

(एक) **कलम ४ ची सुधारणा.**— वृक्ष प्राधिकरणाच्या बैठकी वारंवार होतील याची सुनिश्चिती करण्याकरिता अशा बैठकी प्रत्येक पंधरवाड्यात होतील आणि त्याच्या लागोपाठच्या दोन बैठकींमधील कालांतर हे एकवीस दिवसापेक्षा अधिक असणार नाही, अशी तरतूद करण्याचे प्रस्तावित केले आहे;

(दोन) **कलम ८ ची सुधारणा.**— कलम ८ मध्ये पुढील उद्दिष्टांसह सुधारणा करण्याचे प्रस्तावित करण्यात आले आहे :—

(क) **पोट-कलम (२) ची सुधारणा.**— वृक्ष प्राधिकरणाच्या वतीने, वृक्ष अधिका-यास अर्ज स्वीकारण्याचा अधिकार प्रदान करण्यासाठी पोट-कलम (२) मध्ये सुधारणा करण्यात येत आहे;

(ख) **पोट-कलम (३) ची सुधारणा.**— वृक्ष अधिका-याला, जागेचे निरीक्षण करण्याकरिता आणि अहवाल सादर करण्याकरिता आणि त्याचबरोबर नोटीस प्रसिध्द करण्याकरिता कालमर्यादा नेमून देण्यासाठी पोट-कलम (३) मध्ये सुधारणा करण्यात येत आहे. यामुळे, वृक्ष प्राधिकरणास, नेमून दिलेल्या मुदतीत निर्णय घेणे शक्य होईल;

(ग) **पोट-कलम (४) ची सुधारणा.**— ज्या परवानगीसाठी अर्ज करण्यात आलेला असेल ती परवानगी दिली असल्याचे मानण्यात येईल तेव्हा ती परवानगी देण्याची कालमर्यादा “साठ दिवसांवरून” “पंचेचाळीस दिवस” एवढी कमी करण्याचे प्रस्तावित केले आहे;

(घ) **पोट-कलम (५) ची सुधारणा.**— ज्या अर्जदारास एखादे झाड तोडण्यास परवानगी देण्यात आली असेल किंवा ज्या अर्जदारास झाड तोडण्याची परवानगी देण्यात आली आहे, असे मानण्यात येईल, त्या अर्जदारास तोडण्यात येणा-या झाडाच्या संख्येच्या दुप्पट संख्येने झाड लावणे सक्तीचे करण्याचे प्रस्तावित केले आहे;

(ङ) **नवीन पोट-कलम (६) समाविष्ट करणे.**—तोडावयाच्या प्रस्तावित झाडांची संख्या पंचवीसपेक्षा अधिक नसल्यास, अशा प्रकरणांमध्ये महानगरपालिका आयुक्त किंवा मुख्य अधिकारी किंवा प्राधिकरणाचा मुख्य कार्यकारी अधिकारी, वृक्ष प्राधिकरणाच्या अधिकारांचा वापर करील अशी तरतूद करण्याचे प्रस्तावित केले आहे;

(तीन) **कलम १० ची सुधारणा.**— पडलेल्या किंवा नष्ट झालेल्या झाडाऐवजी, दुप्पट संख्येने झाडे लावण्याची सक्ती करण्याचे प्रस्तावित केले आहे.

४. वरील उद्दिष्टे साध्य करणे हा, या विधेयकाचा हेतू आहे.

नागपूर,
दिनांक ९ डिसेंबर २०१६.

देवेंद्र फडणवीस,
मुख्यमंत्री.

वैधानिक अधिकार सोपविण्यासंबंधीचे जापन

या विधेयकात वैधानिक अधिकार सोपविण्यासंबंधीचा पुढील प्रस्ताव अंतर्भूत आहे :—

खंड-२. या खंडाअन्वये, ज्या दिनांकास हा अधिनियम अंमलात येईल तो दिनांक **राजपत्रातील** अधिसूचनेद्वारे, नियत करण्याचा अधिकार राज्य शासनाला प्रदान करण्यात आला आहे.

२. वैधानिक अधिकार सोपविण्यासंबंधीचा वर उल्लेखिलेला प्रस्ताव हा सामान्य स्वरूपाचा आहे.

विधान भवन :

नागपूर

दिनांक १४ डिसेंबर, २०१६.

डॉ. अनंत कळसे,

प्रधान सचिव,

महाराष्ट्र विधानसभा.